

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Het voortzettingsbeding in het nieuwe wetsvoorstel personenvennootschappen

Es, P.C. van

Citation

Es, P. C. van. (2005). Het voortzettingsbeding in het nieuwe wetsvoorstel personenvennootschappen. *Wpnr: Weekblad Voor Privaatrecht, Notariaat En Registratie*, 2005(6608), 93-94. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/73706>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/73706>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Het voortzettingsbeding in het nieuwe wetsvoorstel personenvennootschappen

1. Een vennootschap is volgens de eerste zinsnede van art. 800 lid 1 van de voorgestelde titel 7.13 (vennootschap) BW¹ een *overeenkomst* tot samenwerking voor gemeenschappelijke rekening van twee of meer personen. Wanneer een vennoot overlijdt, gaat zijn contractuele positie in afwijking van art. 6:249 BW niet over op de erfgenamen. Art. 818 lid 1 sub b bepaalt namelijk dat de dood van een vennoot tot gevolg heeft dat de vennootschap ten aanzien van deze vennoot wordt ontbonden. Op grond van art. 822 lid 1 is het echter wel mogelijk om in de overeenkomst van vennootschap te bedingen dat in geval van de dood van een vennoot aan een derde het recht wordt toegekend om de vennootschap met de overige venno(o)t(en) voort te zetten. In de Memorie van Toelichting bij art. 822 leest men in dit verband:

“De opvolging in de vennootschap door een of meerdere vennoten bij overlijden van een vennoot, wordt aldus zoveel mogelijk los gemaakt van het erfrecht.”²

Het streven om de opvolging in de vennootschap zoveel mogelijk los te maken van het erfrecht, verhindert de makers van het ontwerp niet om in art. 822 lid 1 te bepalen dat een derde ten behoeve van wie het recht op voortzetting kan worden bedongen, *erfgenaam* dient te zijn. In deze bijdrage zal worden verdedigd dat er voor deze beperking tot erfgenamen geen goede redenen bestaan en dat het aanbeveling verdient om deze beperking te schrappen.

2. De eerste zin van art. 822 lid 1 luidt sinds de Nota van Wijziging van 15 april 2004 als volgt:

“Een beding in de overeenkomst van vennootschap dat in geval van de dood van een der vennoten de vennootschap voortduurt met de bij de overeenkomst aangewezen erfgenaam of erfgenamen geldt als aanvaard, wanneer dezen van het beding hebben kennisgenomen en het niet met bekwame spoed na de dood van de vennoot of eerder hebben afgewezen.”

Art. 822 lid 1 kan worden aangemerkt als de opvolger van het huidige art. 7A:1688 lid 1 BW:

“Indien bedongen is, dat, in geval van overlijden van een der vennoten, de maatschap met deszelfs erfgenaam, of alleen tusschen de overblijvende vennoten, zoude voortduren, moet dat beding worden nagekomen.”

Het is goed verdedigbaar dat in het bovenstaande artikel met een beding ten behoeve van “deszelfs erfgenaam” ge-

doeld wordt op een beding ten behoeve van de gezamenlijke erfgenamen.³ In deze visie correspondeert de erfopvolging met de opvolging van de vennoot.⁴ Dit betekent dat zich niet het goederenrechtelijke probleem kan voordoen dat de opvolgende vennoot niet tevens (als enige) gerechtigd is tot het aandeel van de overleden vennoot in de vennootschappelijke gemeenschap. Het voorkomen van dit probleem zou een reden kunnen zijn om een derdenbeding (gericht op voortzetting van de vennootschap bij overlijden van een vennoot) alleen toe te laten wanneer dit wordt gemaakt ten behoeve van de gezamenlijke erfgenamen.

3. Het is nu van belang om vast te stellen dat art. 822 lid 1 zo geformuleerd is dat het bovengenoemde probleem (de opvolgende vennoot is niet tevens (als enige) gerechtigd tot het aandeel van de overleden vennoot in de vennootschappelijke gemeenschap⁵) niet wordt uitgesloten. Het artikellid bepaalt immers dat het derdenbeding gemaakt kan worden ten behoeve van “de bij de overeenkomst aangewezen erfgenaam of erfgenamen”. Wanneer één erfgenaam als opvolger wordt aangewezen, terwijl er meerdere erfgenamen zijn, dan zijn alle erfgenamen gerechtigd tot het aandeel in de vennootschappelijke gemeenschap of het aandeel in de vennootschap (als deze rechtspersoon is). Art. 822 lid 1 lost dit probleem op door te verwijzen naar art. 823, leden 2, 3 en 4. De erfgenamen die niet als vennoot opvolgen, moeten hun aandeel in de vennootschappelijke gemeenschap of hun aandeel in de vennootschap tegen vergoeding van de waarde leveren aan de opvolger.⁶

4. Uit het bovenstaande volgt dat onder het regime van art. 822 de erfopvolging niet hoeft te corresponderen met de opvolging van de overleden vennoot. Voor het geval zich een situatie voordoet waarin de erfgenamen niet dezelfde zijn als de opvolger, reikt art. 822 lid 1 jo. art. 823, leden 2, 3 en 4 een oplossing aan. Dit roept de vraag op waarom aan de in de vennootschapsovereenkomst aangewezen opvolger überhaupt nog de eis wordt gesteld dat hij *erfgenaam* is. Naar mijn mening is hiervoor geen enkele reden,

1. Zie Voorstel van wet (TK 2002-2003, 28 746, nr. 2) en Nota van Wijziging (TK 2003-2004, 28 746, nr. 6). In het onderstaande zal verder worden volstaan met de verwijzing naar de artikelnummers zoals vermeld in het wetsvoorstel.

2. TK 2002-2003, 28 746, nr. 3, p. 39.

3. Zie M.J.A. van Mourik, *De personenvennootschap*, Zwolle 1993, p. 139.

4. Aldus geformuleerd door M.J.A. van Mourik, *Personenvennootschap, huwelijksvermogensrecht en erfrecht*, WPNR (2003) 6524, p. 245.

5. Of tot het ‘aandeel in de vennootschap’ wanneer de vennootschap rechtspersoon is.

6. Zie ook Memorie van Toelichting bij art. 822, TK 2002-2003, 28 746, nr. 3, p. 40.

terwijl er wel behoefte kan bestaan om zich bij overlijden als vennoot te laten opvolgen door een niet-erfgenaar. Waarom moet een getrouwde vennoot met kinderen, die zijn nalatenschap volgens de wettelijke verdeling wil laten vererven, zijn broer tot erfgenaar benoemen wanneer hij samen met zijn mede-venno(o)t(en) heeft besloten dat deze hem bij zijn overlijden mag opvolgen als vennoot? Daar komt nog bij dat in het aan de orde zijnde wetsvoorstel het begrip erfgenaar zeer ruim wordt opgevat:

“Onder erfgenamen moet hier worden verstaan zij die tot de nalatenschap zijn geroepen: de wettelijke of testamentaire erfgenamen. Niet van belang is derhalve of deze erfgenamen de nalatenschap aanvaarden of verwerpen.”⁷

Ook een erfgenaar die verwerpt en die dus op grond van art. 4:190 lid 4 BW met terugwerkende kracht ophoudt erfgenaar te zijn, is erfgenaar in de zin van art. 822. Een dergelijk ruim erfgenaamsbegrip verliest onderscheidende betekenis.

5. De voorgestelde wettelijke regeling betreffende personenvennootschappen beoogt de opvolging in de vennootschap bij overlijden los te maken van het erfrecht. De laatste stap in dit proces wordt echter nog niet gezet. Ten onrechte bepaalt art. 822 lid 1 dat degene ten behoeve van wie een voortzettingsbeding kan worden gemaakt, erfgenaar dient te zijn. Het verdient aanbeveling om in art. 822 “aangewezen erfgenaar of erfgenamen” te wijzigen in “aangewezen persoon of personen”.⁸

Mr. P.C. van Es*

---

7. Memorie van Toelichting bij art. 822, TK 2002–2003, 28 746, nr. 3, p. 39.
8. Vgl. ook M.J.A. van Mourik, De personenvennootschap, Zwolle 1993, p. 141.

* Universitair docent notarieel recht, Universiteit Leiden.